Vrij op 8 mei: maak van 8 mei weer een jaarlijkse feestdag

Nieuws woensdag 3 mei 2023

Tot in de jaren 1970 was 8 mei een officiële feestdag. Elders in Europa viert men wel nog steeds op 8 mei de overwinning op de nazi's en hun bondgenoten, alsook het herstel van onze vrede en democratie. Nog gezwegen van onze vrijheid. Ook die van kunstenaars. Dus nemen ze mee het voortouw om op die dag onze kwetsbare vrijheid te vieren.

Dat gebeurt met voorstellingen en voordrachten, discussies en concerten, interviews en documentaires. Want bij ons lijkt dat bevrijdingsfeest te zijn vergeten en daarmee ook de betekenis ervan. Uiteraard begint de herdenking bij 8 mei 1945 en wat die bevrijding toen heeft betekend. Maar even belangrijk is: wat leert die dag ons vandaag? Zonder die tweede stap heeft herdenken weinig zin.

We gebruiken 8 mei om nadrukkelijk eer te bewijzen aan al onze verzetshelden en burgers die de overwinning op de nazi's hebben bevochten, die in verzet zijn gegaan tegen de horror van de oorlog, de nazibezetting en de vele deportaties.

Tijdens WO II hebben niet minder 150.000 Belgische burgers deelgenomen aan dat verzet: 45.000 van hen werden politieke gevangenen, 15.000 zijn gestorven voor onze vrijheid. Ze werden gefusilleerd. Of onthoofd. Doodgemarteld. Op straat neergeschoten. Weggevoerd en in het geheim vermoord, 'in Nacht und Nebel'. Het ging over werkers, studenten, huisvrouwen, fietsenmakers, winkeliers en advocaten. Doodgewone burgers die buitengewone dingen deden. Helaas zijn hun namen zowat allemaal vergeten.

Het is tijd om daar wat aan te doen.

Tijdens het herdenkingsweekend van 6-8 mei loopt er in het Fort van Breendonk nog een ander bijzonder project. Het heet 'Dit zijn de namen' en werd opgezet door historicus Dany Neudt. Het Fort van Breendonk deed destijds dienst als 'SS-Auffanglager' voor dissidenten en verzetslui. Daar zullen nu 48 uur lang de namen worden voorgelezen van alvast 8000 vermoorde verzetshelden, de helft van het totale aantal. Met slechts twintig seconden per naam, met hun beroep, leeftijd en plaats van overlijden erbij, duurt dat voorlezen al twee volle dagen. Die eerbetuiging wordt live gestreamd en opgenomen. Het is een daad van grote symboliek. Iedere naam staat borg voor een apart, aangrijpend verhaal.

En dat is wat wij als kunstenaars kunnen doen: verhalen vertellen.

Sara Vertongen (bestuurslid ACOD Cultuur), Inge Hermans

Maak van 8 mei ook een culturele herdenking

‘Vrij op 8 mei’ is een platform, geen centraal geleide organisatie. Diverse Belgische cultuurhuizen, Nederlands- en Franstalige, organiseren op maandag 8 mei zelf hun eigen avond. Je zal o.a. in Antwerpen, Leuven, Brussel, Hasselt, Brugge, Kortrijk kunnen luisteren naar getuigenissen en tekst, muziek en documentaires. Er is eenzelfde aanvangsuur, namelijk 20u maar elke plek, elk huis geeft zijn eigen invulling aan het feest van de vrijheid.

In de hoop dat, jaar na jaar, ‘Vrij op 8 mei’ verrassend blijft en telkens groter wordt. Doordat mettertijd ook scholen en musea, bibliotheken en universiteiten meedoen. We starten een nieuwe traditie die in deze tijden meer dan eens nodig is. Want wie vergeet zal gedoemd zijn te herinneren.

Meer info over de avonden in de verschillende steden vind je op www.vrijop8mei.be